

หลักปฏิบัติในการผสมม้าแข่ง

โดย

ร.อ. พันศ เกษแม่นกิจ สด.บ.

เนื่องจากทางราชการได้ซื้อพ่อม้าผสมพันธุ์ จากต่างประเทศเข้ามาหลายตัว และทางราชตฤณมัยสมาคม แห่ง ประเทศไทย ก็ได้ซื้อ ม้าเทศฉลาดใหม่ เข้ามาเป็นวันที่ ๒๒ นี้ทั้งแต่สงครามเล็กเช่นต้นมา ดังนั้นจึงอาจมี ท่านเจ้าของม้าผู้สนใจที่จะ ทนเวียนนางม้าที่มียุคเดิมเข้าผสมกับพ่อม้า ซึ่งอาจเป็นม้าแข่งของบุคคลเอกชน หรือเป็นพ่อม้าของทางราชการก็ได้ เพื่อผสมให้ได้ลูกที่ดีต่อไป หลักปฏิบัติในการผสมม้าแข่งที่ได้นำมาเสนอไว้ ณ ที่นี้ เป็นเพียงแนวทางทั่วไปในการปฏิบัติ ซึ่งสำหรับผู้ที่มีความชำนาญอยู่แล้วอาจเป็นของธรรมดา แต่สำหรับผู้ที่ยังไม่เคย วิเริ่ม ในการผสม ม้า ย่อมเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ส่วนรายละเอียดในการปฏิบัติเท่า ๆ นั้น เป็นเรื่องที่ผู้ปฏิบัติ อาจเปลี่ยนแปลงได้เป็นรายบุคคล สำหรับการคัดเลือกพ่อม้าและแม่ม้าที่จะได้ผสมนั้น มิได้กล่าว ไว้ใน ที่นี้ เนื่องจาก หน้ากระดานจำกัด.

นางม้าที่จะใช้ผสมอย่างน้อยควรจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒ ปี ซึ่งหมายความว่ามัน

จะออกลูกเมื่ออายุใกล้ ๓ ปี แต่ก็ควรทำเฉพาะ ในรายที่ นางม้า โตเร็ว ผลิต ธรรมดาเท่านั้น ตามธรรมดาอายุ ๓ ปีเป็นอายุที่ต่ำกว่า สำหรับการผสมครั้งแรก ส่วนอายุที่จะเล็กผสมนั้นแล้วแต่ นางม้า เป็นรายตัวไม่เหมือนกัน นางม้าบางตัวเคยผสมได้จนถึงอายุ ๓๘ ปี แต่ตามปรกติ ๑๘-๒๐ ปีนี้ว่าเช่นอายุสูงสุดที่ควรจะให้ผสมได้ เมื่อนางม้าคลอดลูกตัวแรกแล้ว ในระหว่างวันที่ ๘-๑๐ เชื่อกันว่าเป็นเวลาที่ที่ดีที่สุดที่จะผสมได้ผลดี คือเป็นเวลาที่นางม้าจะ "รับ" การผสมได้มากที่สุด นอกจากนั้นก็ว่ากันว่าถ้าจะให้ได้ผลดีที่สุด ควรรอให้ระยะกำหนดครั้งแรกผ่านไปเสียก่อนโดยไม่ผสมจนกว่าจะถึงระยะกำหนดครั้งที่ ๒ เชื่อกันว่าวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีกว่า เพราะมดลูกมีเวลาพักจากการ ออกแรงมาก เนื่องจากการ ตั้งท้องคราวแรก.

ม้าแข่งโดยมาก ต้องจะให้คลอดลูกพอกันในเดือนมกราคมหรือมีนาคมถ้าสามารถทำได้ ในประเทศไทยอาจออกก่อนหน้านั้น แต่เมื่อนับจากวันคลอด ลูกม้าต้องมียายุไม่

เกิน ๖ สัปดาห์ในวันจดทะเบียนเกิดในเดือน
มกราคม ส่วนน้ำพันธุอื่น ๆ หรือประเภท
อื่น ๆ อาจไม่ต้องพลพัฒน์เช่นนี้ก็ได้ ตาม
ปรกติระยะตั้งครรภ์ของนางมาคือ ๑๑ เดือน
ถึงแม้ครรภ์สำหรับลูกมาตัวผู้จะ นานกว่า
ลูกมาตัวเมียสักเล็กน้อย แต่ก็คงตกอยู่ใน
ราว ๓๕๐ วัน อายุของมาแข่งนั้น นับจาก
วันที่ ๑ มกราคม ฉะนั้นมาที่มอายุน้อย คือ
เกิดช้ากว่าน่มากไป จึงย่อมไม่มีประโยชน์
ที่จะแข่งในเที่ยวเดียวกัน เช่นเที่ยวควาย
เป็นต้น เพราะจะต้องไปต่อสู้กับมาที่เกิด
เดียวกัน แต่อายุแก่กว่าหลายเดือน โดย
ต้องรับระยะและน้ำหนักเท่ากัน ตามธรรมชาติ
นางมา มีความ กำหนด ใน ระหว่าง เดือน
กุมภาพันธ์ ถึง เดือนกรกฎาคม ความ
กำหนดครึ่งหนึ่งดำรงอยู่นานตั้งแต่ ๒-๕
วัน และจะเกิดขึ้นอีกทุก ๆ ๓-๕ สัปดาห์.

ในคอกผสมมาใหญ่ ๆ เขามัก หามาตัว
ผู้ ราคาถูก ๆ ไว้สำหรับ ทดลองว่านางมามี
ความกำหนดหรือยัง ก่อนที่จะนำไปผสม
กับพ่อมาตัวจริง วิธีนี้เพื่อป้องกันอันตราย
ที่จะเกิดขึ้นจากการตกตะ ถ้าหากว่านาง
มานั้นยังไม่พร้อมที่จะทับได้ อีกวิธีหนึ่งที่
นิยมกันมากก็คือ ทดลองนางมาโดยใช้
ประตอกุญแจ ๆ แต่ปิดตายครึ่งล่างเสียและบ
ก้วยเสื่อหรือกระสอบเพื่อป้องกันมิให้มาจับ

ขา ถ้าหากจะเกิดการ ตะกั้นขึ้นในระหว่าง
นางมาทับพ่อมา วิธีนี้เริ่มโดยให้คนรู้นาง
มามีมาขึ้นตรงประตูคานหนึ่ง และให้คนรู้นาง
พ่อมาตรงเข้า มาที่ ประตู ทาง อีก คานหนึ่ง
ถ้านางมามีความกำหนดเต็มที่ มันจะย่น
นึ่งและยกหางขึ้นในขณะที่พ่อมายืนจุมมา
คมทางท้ายมันอาจร้องขำง แต่มีกยกหาง
ขึ้นเสมอ และมันนำเมือกออกจากปากช่อง
คลอกเล็กน้อย พร้อมกับมีการเคลื่อนไหว
ที่ตุ่มคลิสต์อริสตัวย ในระหว่างนั้นพ่อมา
อาจจะยกหน้าแล้วเอาขาบนขึ้นบนขอบ ประ-
ตเพื่อจะเข้าไปหานางมา ถ้าเห็นเช่นนั้นคน
รู้นางต้องรีบดึงมาไว้มิให้ เกิดอันตราย ถ้า
นางมา ไม่ยอม เพราะยังไม่มีความกำหนด
มันจะแสดงการชักขึ้นในขณะที่พ่อมาเข้ามา
ใกล้เช่น ทำทพิงไปข้างหลัง แล้วกคหรือ
เตะที่ประตู ถ้าเขยเช่นนี้ควรรูงนางมาเดิน
ไปก่อนแล้วเลี้ยวกลับมามาก แต่หันท้าย
อีกข้างหนึ่งไปให้พ่อมาที่ตรงประตู ที่ทำ
ดังนี้ เพราะว่า นาง มา ขาง ตัว ถึง แม่ จะ มี
ความกำหนดอยู่ แต่จะไม่ยอมให้พ่อมา
เข้ามาทางคานใดคานหนึ่ง แต่จะยอมย่น
นึ่งถ้าพ่อมาเข้ามาทางอีกคานหนึ่ง แต่จะ
อย่างใดก็ตาม เมื่อดึงคานเราอาจสังเกต
เห็นจากการแสดงออกของนางมาและพ่อมา
ว่านางมามีความกำหนดหรือไม่.

ในบางคอก ที่มีนางม้ามาก และไม่ชอบวิธีใช้ประทู เพราะกลัวจะเกิดอันตราย เขาใช้วิธีจึงพ้อม้าเดินเข้าไปในทุ่งหญ้า ซึ่งมีนางม้ากำลังกินหญ้าอยู่ การจึงพ้อม้าเข้าไปต้องทำอย่างเงิบ ๆ และเข้าไปอย่างช้าๆ ในระหว่างนี้ ให้คนเลี้ยงนางม้าคอยสังเกตอาการเคลื่อนไหวของนางม้าแต่ละตัวอย่างใกล้ชิด ถ้ามีนางม้าตัวใดเดินออกจากฝูงเข้าไปหาพ้อม้า หรือตามพ้อม้า นั้นไปก็จับได้ว่า นางม้าตัวนั้นอยู่ในระยะกำหนด แต่จะต้อง สังเกต อาการ ที่แสดง ความกำหนัดอื่น ๆ เช่น มีน้ำเมือกออก ฯลฯ ดังนั้นเป็นต้นนี้รวบรวมเข้าด้วยกันจึงจะตัดสินได้ว่า นางม้าผู้นั้นอยู่ในระยะกำหนดจริงหรือไม่ เมื่อได้ตัวนางม้า แล้วให้เอานางม้า นั้นเข้าไปผสมในสถานที่ผสมต่อไป.

การใช้ห้วงกันตะ แก่นางม้าในระหว่างผสมในขางแห่งนี้ผสมม้าไม่นิยม เนื่องมาจากอาจเกิดอันตรายแก่พ้อม้า เพราะเชือกพวนขาหน้า พ้อม้าใน ขณะจะ ลงจาก นางม้า หรือถ้านางม้าล้มในระหว่างถูกขย เชือกอาจพันกันยุ่งเป็นอันตรายแก่นางม้าได้ แต่สำหรับนางม้าสาวที่ยังไม่เคยผสมเลย ในขางราย อาจต้องใช้ห้วง กันตะ หรืออาจใช้ไม้ขยงมุกขยงคัย นางม้าที่จะใช้ผสมไม่ควร

ปล่อยให้อ้วนจนเกินไป เพราะอาจผสมติดยาก ก่อนผสมในขางแห่งนี้ใช้น้ำยาอย่างอ่อนของโซคาไบคาร์บอเนต (โซคาไบคาร์บอเนต ๑ ซ็อนซา ต่อ น้ำสุก ครึ่ง ลิตร) สาคที่ปากช่องคสอด.

ในขณะที่พ้อม้าลงจากนางม้า ควรให้คนเลี้ยง หันท้าย นางม้า เบี่ยงไปให้พ้นพ้อม้าเสียก่อน และให้ คนเลี้ยง พ้อม้า จึงคัระพ้อม้าเบี่ยงไปในทางตรงกันข้าม ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดอันตรายจากการเตะกัน เพราะพ้อม้าและ นางม้า บางตัว อาจเตะ กันเมื่อผสมแล้ว และคนเลี้ยงต้องได้รับยาแก้เจ็บแทนหรือมี ฉะนั้น พ้อม้า ราคา แพง อาจ เป็นอันตราย เนื่องจากถูกเตะ แต่วิธีการดังกล่าวแล้วควรทำให้ละมุดละม่อมที่สุด.

เมื่อได้ผสมแล้ว ควรพ้อม้าเดินเป็นการออกกำลังสัก ๑๐ นาที ในระหว่างนี้ น้ำอสุจิ ของพ้อม้า มักไหล ออกมา เล็กน้อย แต่ถ้าปล่อยให้นางม้ายืนอยู่ยกขย หรือปล่อยให้ถ่ายขยสภาวะ น้ำอสุจิอาจไหลออกมา มาก และการผสมนั้นมีส่วนไม่คิดมากจนวิธีที่นิยมกันในบ้านเรา มัก ใช้น้ำเย็น ละลายค่างขยขย อ่อน ๆ สาคเข้าที่ ปากช่องคสอด เพื่อให้ ช่องคสอด ขยคสนิก และเป็นการล้าง ความสกปรกภายนอกขย.